

Sme hrdí
na nášho
rodáka

Str. 2

Naše mesto
bude mať
vlastnú
kompostáreň

Str. 3

Tenisová hala
pred
slávnostným
otvorením

Str. 3

Zhodnotenie
futbalovej
sezóny

Str. 8

TVRDOŠÍN

NOVINY OBČANOV OKRESNÉHO MESTA TVRDOŠÍN

OKTÓBER 2023

ročník XXXIX

číslo 3

Svätý Michal archanjel,
bráň nás v boji, proti zlosti
a úkladom diablovým,
buď nám ochranou.
Pokorne prosíme:
Nech ho zavrátí Boh.
A ty, knieža vojska
nebeského, mocou božskou
zažeň do pekla Satanáša
a iných zlých duchov,
ktorí sa na skazu duší
po našom meste potulujú.

Nový biskup Spišskej diecézy je z Tvrdošína

Pápež František vymenoval Doc. PaedDr. ThDr. SSLic. Františka Trstenského, PhD. za nového spišského diecézneho biskupa.

Reakcia novovymenovaného biskupa Mons. Františka Trstenského, ktorý si 8. septembra s hlbokým dotatím prevzal vymenovací dekrét, sa dotkla každého osobne prítomného v Konkatedrále Sedembolestnej Panny Márie v Poprade, ale aj iných, ktorí pri rádiách, televízii, či iných masovokomunikačných prostriedkoch

starostlivého a milujúceho otca. Kňazskú vysviacku prijal 21. júna 1997 vo Farskom kostole Najsvätejšej Trojice v Tvrdošíne z rúk biskupa Mons. Andreja Imricha a stal sa kňazom pre Spišskú diecézu.

Krátky čas pôsobil ako kaplán v Spišských Vlachoch (júl - september 1997) a potom tri roky ako kaplán v Dolnom Kubíne (október 1997 - jún 2000). Odtiaľ odišiel na ďalšie štúdiá do zahraničia, ktoré absolvoval v Jeruzaleme (2000-2004) so zameraním na biblické vedy a archeológiu. Študoval na Fakulte biblických vied a archeológie (Studium Biblicum Franciscanum). Išlo predovšetkým o štúdium biblických jazykov (hebrejčina, gréčtina, aramejčina), ďalších semitských jazykov (sýrčina, akkadčina), metód exegézy Starého a Nového zákona, biblickej exegézy a teológie Starého a Nového zákona a biblickej archeológie, keď okrem Izraela absolvoval archeologické exkurzie v Egypte, Jordánsku a na Sinaji. Jeden rok prednášok absolvoval taktiež na École biblique et archéologique française de Jérusalem, kde študoval ugaritský jazyk, Knihu proroka Jeremiáša, kumránske zvitky a archeológiu lokality Kumránu. Licenciátsku prácu z biblických vied napísal na tému: Exegeticko-teologická analýza Dt 30,1-10. Jeho školiteľom bol Pierbattista Pizzaballa, ktorý je v súčasnosti arcibiskupom a patriarchom Latinského patriarchátu Svätej zeme. Medzi jeho profesorov patrili, napr. Michele Piccirillo, Alviero Niccacci, Pietro Kaswalder, Claudio Bottini, Frédéric Manns, Marcello Buscemi, Jean-Baptiste Humbert, Jean-Michel de Tarragon, Émile Puech a ďalší. Do Izraela opakovane prichádzal predovšetkým za štúdiom a spoznávaním biblických miest.

netrepežlivo očakávali, aké meno vysloví diecézny administrátor. Následne sa prihovril náš rodák, novovymenovaný biskup, ktorý povedal: „Toto miesto vyhlásenia som si vybral, aby som ukázal, že chcem byť, drahí veriaci, uprostred vás. Túžim po kontinuite, ale i po novom dynamizme pre našu diecézu. Prosím, modlite sa za mňa“.

Prosbu nášho rodáka, aby sme sa za neho modlili, plníme každý deň, keď pri svätých omšiach prednášame za neho osobitné prosby.

Vkladáním rúk a konsekračnou modlitbou Mons. Bernarda Bobera, košického arcibiskupa prijal Mons. F. Trstenský biskupskú vysviacku 21. októbra 2023 v Katedrále sv. Martina v Spišskej Kapitule, kde sme spoločne prežívali hlboký duchovný zážitok, ktorý nielen nám, ale aj ostatným zúčastneným priniesol veľké milosti a požehnanie do ďalších dní nášho života.

František Trstenský (1973) pochádza z Medvedzia, ktoré je v súčasnosti mestskou časťou Tvrdošína. Po absolvovaní Gymnázia Martina Hattala v Trstenej pokračoval v štúdiu na Teologickom inštitúte v Spišskej Kapitule - Spišskom Podhradí (1991-1997), ktorý bol v tom čase súčasťou Univerzity Komenského. Veľkým vzorom jeho budúcej duchovnej cesty, na ktorú sa vydal, bol prof. Štefan Šmálik, na ktorého vždy s láskou a úctou spomína, ako na

dió Botini, Frédéric Manns, Marcello Buscemi, Jean-Baptiste Humbert, Jean-Michel de Tarragon, Émile Puech a ďalší. Do Izraela opakovane prichádzal predovšetkým za štúdiom a spoznávaním biblických miest.

Po návrate na Slovensko začal od roku 2004 učiť ako odborný asistent na Teologickom inštitúte v Spišskom Podhradí. Doktorát z katolíckej teológie so zameraním na Sväté písmo získal v Krakove v roku 2006 na terajšej Pápežskej univerzite Jána Pavla II. (predtým Pápežská teologická akadémia). Dizertačnú prácu napísal na tému: „Zmluva v krajine Moab Dt 29-30“. V roku 2008 habilitoval na docenta v odbore katolícka teológia na Teologickej fakulte v Košiciach, ktorá je súčasťou Katolíckej univerzity v Ružomberku. Témou jeho habilitačnej práce bolo: „Rozumieť Matúšovmu evanjeliu“. V roku 2015 bol menovaný za vysokoškolského profesora v odbore katolícka teológia. Prednáša novozákonné evanjeliá, Pavlove listy a biblickú gréčtinu.

V rokoch 2011 až 2014 bol prodekanom Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku so zodpovednosťou za oblasť organizácie zahraničných mobilit. Bol prorektorom pre zahraničné (Pokračovanie na 2. str.)

Posila v slove

Dobry Bože, Ty chceš prísť do môjho života, aby si ma urobil svätým, Pane, nechcem Ti prekážať. Verím Ti, že si Bohom a že môžeš aj z môjho života, ktorý je v mnohom tak pobabraný, urobiť svätého človeka. Prosím ťa, Pane, na sviatok všetkých Svätých, aby som sa Ti dokázal otvárať, aby som do svojej zloby a ľútosti volal Teba. Aby som ťa vedel milovať a aby som vedel prežívať lásku k blížnym.

Július Chalupa

Pamiatka zosnulých

V týchto dňoch si viac ako inokedy spomíname na našich blízkych, ktorí nás už opustili a prichádzame na cintoríny zapáliť im na hrob sviečku, položiť kvety, pomodliť sa, alebo len v duchu pospomínať. Myslíme a spomíname na všetkých tých, ktorých sme milovali, na vôňu mamy, na otcov hlas a jeho dobré srdce, na priateľov, známych, s ktorými sme sa stretávali, spolu žili. Dávno sú odpustené prieky, dnes už len spomienkou na nich a sviečkou zapálenou im posielame pozdrav tam hore, kde im večné svetlo svieti. Prechádzajúc po cintoríne a čítajúc na pomníkoch mená našich blízkych, priateľov a známych si uvedomujeme, aký je život krátky, a tak aj v tento deň sa možno o niečo viac zamyslíme nad našim doterajším životom.

Sviatok príbuznosti

Vážení a milí spoluobčania, prijmite srdečné pozvanie do športovej haly v sobotu 9. decembra o 14.00 na už tradičný a neopakovateľný SVIATOK PRÍBUZNOSTI.

„V tomto čase očakávania, nech srdce naše láskou pokreje, nech nás šťastie, zdravie hreje. Majme pre blízkych otvorenú náruč, nájdime si k sebe ten správny kľúč.“

Detské jasle sú pred dokončením

Práce na stavbe detských jasli začali už minulý rok. Doba výstavby podľa Zmluvy o dielo bola nastavená na 24 mesiacov. Teda, podľa začatia stavebných prác, ich ukončenie by malo nastať až v apríli 2024. Avšak tento termín bol na stretnutí zástupcov mesta a dodávateľa stavby upresnený v zmysle Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, ktorý je viazaný na ukončenie diela do 31.12.2023. Vzhľadom na to, že projekt je realizovaný v rámci programu

IROP a programové obdobie pre Výzvu...končí v tomto roku, jedným z ukazovateľov viazanosti oprávnených výdavkov musia byť náklady reinvestované iba v rámci tohto roka. Po tomto termíne by došlo k neoprávneným výdavkom, ktoré by muselo hradiť mesto, zaznelo z pokynov riadiaceho orgánu.

Pre mesto, ako investora stavby tento pokyn znamenal, že inej cesty niet, ako v tomto termíne stavebné práce ukončiť. Možno si niekto položí otázku: Prečo sa výstavba objektu takto predlžuje,

keď začatie prác nastalo už v roku 2022? V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť našim občanom, že mesto v rámci metodického usmernenia vydaného príslušným ministerstvom požiadalo o možnosť získať dodatočný finančný príspevok vo výške takmer 100 tisíc eur. Dodatočné financie mali kompenzovať zvýšené ceny stavebných materiálov a energií, ktoré boli navyšované z dôvodu nepredvídateľných ukazovateľov, ako bola pandémia, či vojna. (Pokračovanie na 2. str.)

Začal sa nový školský rok

Na Slovensku v pondelok 4. septembra po prvýkrát zasadlo do školských lavíc vyše 60-tisíc prvákov. Základné a stredné školy privítali celkovo viac než 720-tisíc žiakov a študentov, pričom asi 507-tisíc detí prekročilo brány základných škôl, a ďalších približne 215-tisíc študentov začalo nový školský rok na stredných školách.

Nový školský rok prinesie viaceré zmeny. Takmer štyri desiatky základných škôl začnú od prvého ročníka zavádzať nový štátny vzdelávací program. Rovnako sa pripravuje i mapovanie a zber dát, na základe ktorých bude pripravená podpora pre školy, ktoré budú nový štátny vzdelávací program zavádzať v nasledujúcich rokoch. Vzniká tiež ďalších 16 Regionálnych centier podpory učiteľov, ktoré budú pomáhať učiteľom s prechodom na novú formu vzdelávania. Centier bude od septembra spolu fungovať 32. V školskom roku 2023/2024 sa tiež začne so zavádzaním systému podporných opatrení, ktorý by mal viesť napríklad k zvýšeniu kvality inklúzie, ale aj eliminovať riziko segregácie.

Po dvojmesačných prázdninách sa nový školský rok začal aj v našom meste. S ním prichádzajú nové výzvy aj skúsenosti. Povinnosti pribudnú žiakom, učiteľom, ale aj rodičom. Symbolicky zazvonil školský zvonec pre 254 detí materských škôl, z toho 84 detí si plní predprimárne vzdelávanie. Súkromnú materskú školu Slniečko bude navštevovať 90 detí, z toho 28 detí je predprimárne vzdelávaných. V Základnej škole M. Medveckej zasadlo do školských lavíc 516 žiakov, z toho 46 žiakov prvého ročníka, ŠKD bude navštevovať 113 žiakov. Cirkevnú ZŠ Š. Šmáliku bude navštevovať 316 žiakov, z toho 36 prvákov, do ŠKD sa prihlásilo 102 žiakov. Verejnú základnú umeleckú školu bude navštevovať 430 žiakov a súkromnú ZUŠ 280 žiakov. Do centra voľného času sa prihlásilo 354 detí, žiakov a študentov, ktorí budú rozvíjať svoje schopnosti a zručnosti v 29 záujmových útvaroch. Nový školský rok je ako nová kniha, ktorej strany sú prázdne a plné očakávaní. Spoločne sa budú písať nové príbehy, pribúdať nové poznatky a mená nových priateľov. Veríme, že tie príbehy budú výnimočné. Prajeme všetkým žiakom úspešný školský rok a zamestnancom škôl a školských zariadení veľa energie, pevné zdravie a úspechy v pracovnom i súkromnom živote.

Namaľuj si rozprávku

V októbri sme v našej mestskej knižnici vyhodnotili druhú výtvarnú súťaž, ktorej témou bolo: „Namaľuj si rozprávku na motívy rozprávok slovenských autorov: Pavla Dobšinského, Eudmyly Podjavorinskej a Márie Duríčkovej.“

Tentokrát sa nám zapojilo síce menej detí, ale rozhodovanie o víťazných dielach bolo aj tak náročné, keďže všetky práce boli naozaj krásne. Po dlhom rozhodovaní vybrala porota 9 (+1) najlepších. Nakoľko jedna práca v kategórii najmenších detí presahovala úroveň ostatných, porota sa jeho autorke rozhodla udeliť čestné uznanie.

I. Kategória: 1. Miško B., 2. Veronika S., 3. Lenka U.
II. Kategória: 1. Ester L., 2. Terézia T., 3. Janka S.
III. Kategória: 1. Nela G., 2. Vanesa L., 3. Sára R.
Čestné uznanie za najväčší obraz: Liliánka M.

Tanzánia - divoké srdce Afriky

Dňa 13. októbra sa žiaci 2. stupňa zúčastnili na premietaní filmu Tanzánia - Divoké srdce Afriky, ktorý je súčasťou Cyklu - Svet okolo nás. Cyklus je celoštátny vzdelávací projekt, ktorý žiakom základných škôl približuje zaujímavé kúty našej planéty. V programe sa autori sústreďujú nielen na zemepisné, biologické a geologické aspekty danej oblasti, ale aj na charakteristiky domáceho obyvateľstva, jeho zvyky a bežný život. Dvaja cestovatelia nám filmom a hovoreným slovom priblížili túto africkú krajinu. Dozvedeli sme sa veľa o histórii a súčasnosti Tanzánie, pamiatkach, zvieratkách, národných parkoch a živote v Afrike. Hodinový program priniesol veľa zaujímavých informácií pre všetkých.

Budúci školský rok je pripravený program Indonézia- Sopečná odysea, na ktorý sa už teraz tešíme.

Mgr. Barbora Magdiaková

Získame z eurofondov prostriedky na výstavbu ďalšej etapy cyklochodníka?

Výsledkom pretrvávajúcich dobrých vzťahov z predchádzajúcej cezhraničnej spolupráce s Gminou Kościelisko je doteraz niekoľko spoločne realizovaných projektov, ako napr. rekonštrukcia miestnych komunikácií na sídlisku Medvedzie, rekonštrukcia hotela Limba, výstavby cyklochodníkov Tvrdošín-Medvedzie-Oravice, výstavba infocentra Oravice, či výstavby dvoch drevených mostov, rekonštrukcia kultúrneho strediska, výstavba amfiteátra, cyklochodníka v súbahu rieky Oravica v Oraviciach, či turistického chodníka na Úplzeň s oddychovými prístreškami a oddychového miesta na Vladine pri vyrovnávacej nádrži. To sú aktivity, ktoré predstavujú hodnotu vo výške takmer 6 miliónov eur.

Vychádzajúc z poznania svojich regiónov sme na spoločnom stretnutí so zástupcami samospráv uznali, že doterajšia spolupráca nám ukázala len smer, ako máme ďalej pokračovať, ako máme ďalej využívať a rozvíjať potenciál, ktorý nám dáva pohraničie, a preto bola podpísaná nová dohoda o ďalšej spolupráci pre následné programovacie obdobie 2023-2030. Hlavným krédom dohody je spájať naše pohraničie nielen pre osobné poznanie, je určené aj pre podnikateľov, ale je tiež základom pre rozvoj cestovného ruchu, na poznávanie prírodného a kultúrneho dedičstva či kultúry, ktorá nám je veľmi blízka.

Vyhlásená Výzva z programu Interreg PL-SK nám dala smer pre prípravu ďalšej etapy rozširovania cyklochodníkov na oboch stranách regiónov s napojením na spoločné pohraničie. Žiadosť o poskytnutie finančných prostriedkov z mesta Tvrdošín ako vedúceho partnera predstavuje takmer 1,6 mil. eur. V projekte je

zahrnutá výstavba cyklochodníka v meste Tvrdošín a vytvára takmer 4,5 km úsek od vyrovnávacej nádrže až po kataster Nižná. Na úseku by mal byť rekonštruovaný most pri Galérii M. Medveckej. V tejto časti bude tiež vytvorený oddychový priestor. Pozdĺž chodníka bude umiestnené osvetlenie zo slnečnej energie. V časti Oravice chodník pokračuje v lokalite Rakytňák pri Ciernom potoku, prechádza Čistým grúnom popod vlek a napája sa v Magure na hornej ceste na už vybudovaný cyklochodník z predchádzajúcej výstavby. Prepojenie na hraničný prechod v tomto projekte prechádza cez územie TANAP-u v úseku 740 m priamo na hraničný bod s Poľskom. Odtiaľ sa cyklisti, či turisti dostanú do Witovskej doliny. Hodnotenie projektov by malo prebiehať až v roku 2024.

Projekt voľnočasových aktivít môže byť realitou

V týchto dňoch mestu bol doručený návrh Zmluvy o poskytnutí dotácie na projekt pod názvom Revitalizácia sídliska Medvedzie - voľnočasové aktivity. Projekt bol podaný v mesiaci apríl 2023 v rámci výzvy č.2/2023/SRR vyhlásenej MIRI SR (Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR). Schválená výška dotácie predstavuje 303 192 eur. Zo 600 podaných žiadostí bolo schválených iba 39 projektov. Zámerom projektu je podpora aktivít, ktoré sú zamerané na rozvoj občianskej vybavenosti, rozvoj služieb v regióne, či rozvoj telesnej kultúry a športu. Smeruje ku rozmanitým možnostiam aktívneho, zdravého a zmysluplného voľnočasového využitia vo voľnom prostredí exteriéru. V projekte si nájde vyžitie mládež, ktorá môže rozvíjať svoje skejtbordové zručnosti na novopostavenej skejtbordovej dráhe. Nové prvky detského ihriska budú bezpečným a zábavným miestom pre deti. Svoje motorické schopnosti si mládež bude môcť rozvíjať na lezeckej stene, ktorá bude tiež výzvou na nové skúsenosti pre začiatočníkov. Projekt tiež rieši vytvorenie komunitného centra, ktorú tvoria záhrada s altánkom pre oddych, výsadba bylín, drevín, či ovocných stromov, čo prispieje jednak ku ochrane biodiverzity, ku edukačnej činnosti, ale tiež bude posilnením väzieb medzi obyvateľmi. Či sa nám projekt podarí zrealizovať to závisí už len od procesu výberu dodávateľa.

Pomôže nám vyššia daň za neudržiavané stavby a zbaví sa naše mesto schátraných stavieb?

Tak, ako veľa iných miest a obcí, tak aj naše mesto takpovediac „zdobia chátrané objekty“, o ktoré vlastníci nejavia záujem. Sú to tiež majitelia, ktorí v našom meste už nemajú trvalý pobyt a akosi pozabudli, že tu zanechali stavby, ktoré predstavujú hrozbu pre ľudí, či okolité nehnuteľnosti.

S takýmto problémom sa boria viaceré mestá či obce, pretože dlho nebola prijatá žiadna vhodná legislatíva na nápravu. Bolo tomu tak do minulého roku. Národná rada SR schválila novelu zák.č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach, ktorá je účinná od 15. júna 2022. Táto novela zahŕňa vyššie zdanenie za neudržiavané stavby. V praxi to znamená, že ak sa vlastník nestará o svoje stavby a objekt bude klasifikovaný ako neudržiavaná stavba, správca dane mu môže zvýšiť daň. „Takto by mali byť aspoň čiastočne „odškodnení“ zodpovední vlastníci stavieb“, vyplýva z dôvodovej správy.

Ak doteraz naše mesto nemalo finančné nástroje, ktoré by priamo vplývali na nezodpovedných vlastníkov neudržiavaných stavieb, dlho tomu tak nebude. Pre takéto stavby prijalo zvýšenie sadzby dane z nehnuteľnosti o koeficient 6, čo znamená šesťnásobné navýšenie. Ak ani tento finančný nástroj si vlastníci neudržiavaných stavieb neosvoja, pristúpime ku maximálnemu navýšeniu, čo je desaťnásobné navýšenie.

Veríme, že týmto spôsobom nájdeme riešenie ako sa zbaviť takých stavieb, ktoré sú v dezolátnom stave a už nespĺňajú základné požiadavky stavieb, sú ohrozením na živote, či zdraví ľudí, hromadi

sa v nich odpad a sú bydliskom pre rôzne hlodavce, potkany a pod. Tieto stavby sú nielen neestetické, ale neraz predstavujú hrozbu pre okolité nehnuteľnosti, motorové vozidlá zaparkované v ich blízkosti či chodcov, vyvolávajú susedské spory, či znepriemňujú bývanie svojmu okoliu. Rovnako môžu spôsobovať problémy z ekologického, hygienického či protipožiarneho hľadiska.

Veríme, že v našom meste žijú uvedomelí ľudia a v najbližšom období dôjde k náprave, aby zo strany mesta nemuseli byť použité ďalšie nástroje, ktoré majú možnosť využiť v tejto oblasti stavebné úrady. Aj toto je jedna z mála príležitostí, ako urobiť naše mesto krajším.

